

149-174 = 26 db

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁR

Hónapontaiban dírvé.
 12 h...
 6 h...
 3 h...
 1 h...
 Egyes szám ára 111r.

Politikai napilap

Megjelenik minden nap, a hó...
 Északkelet és a központi...
 A szerkesztőség kéziratok...
 Előfizetők és hirdető...

III. évfolyam 149. szám.

Nagyvárad

Vasárnap, 1917 július 1.

Kik izgatják a népet?

Ugron Gábor belügyminiszter azt mondotta nemrég a képviselőházban, hogy kerülni kell a népet izgató provokációt. Nagyon szép mondás, nagyon böles mondás, csak azt felejtette el a belügyminiszter megmondani, hogy kiknek szánta ezt a kitünő tanácsot?

A böles tanácsra a szerdán este Budapesten lezajlott választójogi tüntetés adott alkalmat. Budapesten mindeaféle népségből való alakok összeverődtek, bementek a városház udvarára, ott Bärezy István polgármester szónoki emelvényeket készítettett, Garbai szónokolt, Kunfi szónokolt, hogy mit, azt nem lehet tudni, mert a cenzura törölte, erre a tömeg kivonult az utcára és az általános titkosat éltetve, bevettek egy sereg ablakot, kirakatot és általánosan és egyenlően kirabolták valamennyit.

A kormánypárti, kivált a szabadkőműves és szociáldemokrata lapok nagy mosakodást tartva, sietnek kijelenteni, hogy a tüntetésben nem a nép, hanem a csőcselék vett részt. Mégis a belügyminiszter a „nép provokálásától” óvja a közönséget. A rendőrségnek megtiltották, hogy fegyverét használja, a tüntetőknek ellenben nem tiltották meg vezéreik, hogy fosztogassanak. Megesett az a furcsaság, hogy ilyen nagyszerű óvintézkedések dacára a tüntetők az általános titkos éltetése mellett másfélmilliót elemeltek, természetesen a rendőrség jelenlétében, melynek nem volt szabad a fosztogatókhoz nyulni. Erre a belügy-

miniszter elcsapja a rendőrfőkapitányt — és jó tanáccsal lát el bennünket, hogy nem kell a népet provokálni.

Már most azonban megint nincs az ember tisztában egy és más dologgal.

A népet nem kell-e provokálni, vagy a csőcseléket? A belügyminiszter szerint a csőcselék csinálta a fosztogatást, tehát a csőcseléket nem kell provokálni. De hát az Egyszerelmére, ki provokálta a csőcseléket? Az új kormány nem mondotta eddig soha, hogy ő csőcselékek akar jogokat adni, a csőcselék nem olvassa azokat a lapokat, amelyek konzervatív gondolkodásra intenek, a csőcselék nem hallgatta a képviselőházban azok beszédét, akik aggódnak a tulságos jogkiterjesztéstől — egyáltalán eddig sehol szó sem esett róla, hogy csőcseléknek akarna valaki jogot adni és a csőcseléknek adni kívánt jogokat elenezné valaki. Népjogokról van és volt szó, és az összes tényezők hangsúlyozták, hogy a nép nem volt ott a fosztogatásnál, az a csőcselék műve volt. Ha tehát nem a nép lett izgatott és nem a nép fosztogatott, akkor mi szükség óvni az embereket a nép provokálásától?

Talán csak nem tévesztik össze a népet a csőcselékkel? Súlyos hiba volna. A nép fogalma szép és dicső, a népről gondoskodni, a népnek jogokat biztosítani szükséges — de csak a magyar népek, a magyar nemzet tagjainak, nem a cső-

cseléknek, a kirakatbeverőknek, az általános fosztogatóknak.

De lássuk csak tovább azt a provokálást.

A belügyminiszter ur azt mondja, hogy a tüntetőket, mondjuk őket csőcseléknek, valaki provokálta. De ki provokálta valóságban? Elmondották a képviselőház ülésén, hogy a tüntetés előtti napon röpcédulákkal hívták fel az embereket a tüntetésben való részvételre. Előttevaló napon a szociáldemokrata újság fenyegető hangon tett célzást a bekövetkező eseményekre. A tüntetés előtt a városházán Kunfi és társai olyan beszédeket mondtak, hogy a cenzura jónak látta törlésüket. Ezek után teljes tisztelettel csak azt kérdezzük, vajjon azok a jámbor kirakatüvegek és kávéházi ablakok provokálták-e ezt az összeverebuvált csőcseléket? Aki elhiszi, nyujtsa fel az ujját.

A belügyminiszter a főkapitányt nyugdíjazta és megállapította, hogy az okozott kárt meg fogják téríteni a károsultaknak. Hát hogy a főkapitányt elküldte, az egy címen érhető. Bűnbak kell ilyen esetben és csak nem csaphatja el a belügyminiszter a saját miniszteri alkalmazottját, a ki azt a híres rendelkezést kiadta, hogy a rendőrök csináljanak rendet, a hogy tudnak, de a fegyverüket ne használják, akármi történjék, nehogy provokáljanak — kit? csakis a csőcseléket, mert ki van mondva, hogy a csőcselék fosztogatott. (Mig tart a gyűlés és Kunfi ur szónokol, addig a hallgatóság: nép. Mikor vége a dikciónak és jön a fosztogatás, akkor már átalakul a hallgatóság: csőcselékké.) A főkapitány tehát kész

Markovits és Weinberger cégnél, Bémer-tér.

Modell blousok óriási választékban és rendkívüli olcsó árban, valamint selymek szövetek és mosó kelmék méterenkénti olcsó eladása megkezdődött.

Állandó újdonságok kész női confectói alsó szoknya, miedervédő, kész fehérneműek, harisnyák, nap- és esőernyők kaphatók. Szabóműhelyében rendelésre a legjobb női ruhák készülnek. Telefon 11-09.

Egyes szám ára 12 fillér.

büabak, még jó, hogy az okozott kárt nem vele térítették meg.

A kártérítésre nézve azt halljuk, hogy az állam fogja megtéríteni. Vagyis a fővárosi sőpredék okozta károkat megfizetjük valamennyien, én is, te is. Nem azok, akik a kárt okozták, nem azok, akik a tömeget — pardon! csőcseléket felizzgatták, felbujtogatták, nem a tettesek és felbujtók, hanem az állam, mi mindnyájan, akiknek adójából nem telik a díjnokok éhbérének megjavítására, de telik a népgyűlésre vitt

s aztán szabadon garázdálkó csőcselék okozta károk megtérítésére. Hát ez is szép új jogi elv.

Nem lehetne kimondani, hogy minden gonosztett által okozott kárt az állam fizet meg? Birjuk.

Ugy értesülünk, hogy az általános és titkos érdekében vidéken is lesznek agitációk. Tiszteljük a vidéki főkapitány urakat — ők is meg fogják tudni, hogy ezentul kik az urak. Csak az a kár, hogy az ország üvegkészlete a reformkor-szak számára aligha lesz elég. *

nap alatt, mire a pénztárnok megérkezett, az intézet csak volt.

Ugyancsak ezzel a pénzügyi intézettel történt, hogy híre ment, a csongrádi takaréknál baj van (A csongrádi takaréknál Szentesen volt, a Szeged-Csongrádi Szegedec.) Ujra megrohanták a szegedi intézetet a fatális névhasznosság miatt s kivették a betéteket. Ilyen eseteknél kitűnő egy affiliáció segítség.

Végül még egyet: Bicsabon az I. nád. őst. Sparkassa palotája előtt egy nő beteg lett. A rendőrök bevitték a kapu alá a hogy a kiváncsi közönség ne zaklassa, betették a kaput. Villámgyorsan híre terjedt, hogy az I. Wiener őst. Iparkassát bocsátja a hatóság, rendőrök őrzik a kaput. Mindenki rohant s kivette betéjt.

A két érdekközösségre vezető összeköttetés a budapesti intézetekkel tehát szerencsés politika, s nagyon javít a pénzpiacra a már végbement s csúlán sajnáltságos fuzió. Az a marakodás, mely a velencei takarékpénztár felett folyik, nem épületes. A bankpolitika sokszor lehet „így akarom” ra alapítva, s kapacitáció s a megértés a vezető elv minden hasonló lépésnél.

De azért a javulás folyamatnak tovább kell haladni s több fuzióra van szükség. A kis pénzügyintézeteknek össze kell olvadni mihamar, saját érdekükben. Nem azért, mintha ma volna csak egyetlen rossz pénzügyintézet is, nincs, mind jól keresett a háborús konjunktúrákon, s kereskedők is megmagdagodtak, fizettek a bankoknak. Most már ugyan óriási portékájuk a kereskedőknek, de nincs adósságuk sem. Csakhogy háboru után s talán még előbb is csak a nagytőke fog keresni, a kispenzügyintézetek jól tessék, ha felhagynak a várakozásaival, s mielőbb fuzió málnak.

Persze, a fuziót erősen elhalasztja az a körülmény, hogy minden banknál egy egy igazgató van felmentve, akik közül fuzió esetén egyiknek be kellene vonulni a tekintve azt a nagy altruistikus versengést, amelyekkel mindenik sietve a másikat megelőlni a bevonulásban, ezidőszertul a fuziók nem tűzhetők napirendre, ha csak egy erőteljesebb intézés erre nem kényszeríti őket, ami közlelőbb betövetkezik. Napjaik megemlékeztettek.

A váltódásokat nagy izgalomba hozta a Pénzügyintézeti Központ által a Belvárosi Népbank R. T.-nél rendezett kényeztetésszámolás és annak tárgyalása. Érdekes, hogy ez az intézet is kimászhatott volna a bajból, ha a volt igazgatója vár az öngyilkossággal legalább egy hónapig, mikor a konjunktúrák hirtelen megjavulnak. Egész prima üzlet lett volna ez is a háboru alatt, csak rozskor derülték ki, illetve jókor a visszaélések.

A váltódások asokra a hírekre, amelyek a tárgyalásról hoztak, kétségbesettek. Hogyne! Két millió 868.226 korona a váltótárcája ennek a banknak s a kényeztetésszámolás az első, ennek mikéntje még ismeretlen az adóok előtt. Azt hitték, hogy no most rögtön behajtja az arélyes Schenker Ferenc

Javult a nagyváradai pénzpiac helyzete.

Két affiliáció. Mire jó ez? Pánik-esetek. A szerencsés Egyesült Bank. Kis pénzügyintézetek fuziója. A felmentések szerepe. A Belvárosi Népbank váltódásai. Prolongálások.

Fuziók mozgalmak a nagyváradai pénzpiacra, néhány affiliáció, vagy más formában „érdekközösség a budapesti pénzügyintézetekkel” ezek: biztató jelei annak, hogy Hiemesch Ferenc O. M. A. főnök céltudatos munkája erősen halad a befejezés felé.

Olyan helyről, amelynek alkalma volt az utóbbi naptólban betekintést nyerni a pénzpiac helyzetébe s belső átalakulásának nagy szűk befolyásába, értesülünk arról, hogy ezek az affiliációk igen böcsu intézkedések a mi nagyobb pénzügyintézetek részéről. Kettős s hessanuk: elősorban bármely történnék a helybeli affiliált intézettel, — s baleset mindnyájunkat érhet, — ott van segítségére s vele szoros érdekközösségben álló budapesti anyaintézet, amely egy pillanatra se engedés, hogy váletlen balesetek, pánikok megérintsék a nagyváradai pénzügyintézet helyzetét, viszont a budapesti anyaintézet üzleti számára előnyös piacul kínálkozik a nagyváradai pénzpiac, mert az affiliált intézet mindazon üzletágakat felveheti tevékenységi körébe, amelyek a budapesti intézet üzleti tevékenységét alkotják. Ebből a szempontból az Egyesült Bank R. T.-nak a Magyar Bank és Kereskedelmi R. T.-gal való érdekközössége a legszerencsésebbnek ígérkezik, mert a főintézet só, zair, éptőfa s ib. üzletággal Nagyváradon meghonosíthatók.

Általában burokban születettnek mondható az intézet igazgatója, Popper Akos dr, aki felvette az Egyesült Bank R. T. üzletággal köze a fatáletet s már majdnem megakadt az üzlet, amikor elősorban bekövetkezett Daryas fakereskedő halála (Daryas és La Roche cég főnöke) s egy millió koronát kapott az intézet éltbiztosításban, ami csökkentette a cégnek való érdekeltségét, más részt bekövetkezett a háboru s a fatáletnek prima üzletékké váltak, amelyekben

tekintélyes összegeket keresett a bank, a háborus konjunktúrákon. Most a Magyar Bank üzletágainak felvételével az intézet nagy jövedelmű vállalkozás alapját vetette meg s erősen tör az előző után nagyváradai pénzpiacra.

A nagyváradai takarékpénztárnak a Pesti Hazai Elő takarékpénztár R. T.-gal való szoros érdekközössége Horváth Árpád vezér igazgató pénzügyi politikájának egyik jelentős s első lépése. siker fogja koronásni s városunknak a legrégibb pénzügyintézet az új, agilis, rendkívül képzett s szerencsés kezű vezérigazgató irányításával a vitázás eddig nem sejtett új korszak elé néz. Érdekes, hogy a Nagyváradai Takarékpénztár s fővárosi érdekközösségben is megőrvi teljes önállóságát és függetlenségét.

Említtettük az előbb, hogy ezek az összeköttetések biztosítják a nagyváradai pénzügyintézetet meglepődések ellen. Szokatlanul hangzik, de úgy van, hogy jelentéktelen esetekből keletkezhettek vagy pánikok, amelyek a bankrott szélre s szoríthatják a pár órával előbb jószövű pénzügyintézetek. Csak néhány esetet ígatunk ide állításunk igazolására. A Szeged-Csongrádi Takarékpénztár pénztárosa egyszer vasárnapra elment szabadságra. Jól mulatoit, későn ment ki este az állomáshoz, lekéste a szegedi vonatot s visszament mulatoit egy Szegedől pár órányira fekvő faluba. Másnap reggel természetesen nem volt jelen a pénztár megnyitásánál. Egy szegedi alyafi a pénztárhoz ment, hogy betétét elhelyezze (nem kivenni akart, betenni) Meglátta, hogy nincs ott a pénztáros, a kassza zárva, s hivatalnokok idegesen titkolóznak, Elég volt neki. Pár perc múlva jelterjedt a hír, hogy a pénztáros megszökött, s betevők az intézetet megrohanták, s az intézet leégelt. Nyolc millió forintot, 16 millió koronát vettek ki egy

Nyári ujdonságok minden cikkben megérkeztek!

Selyem szövetek, bársonyok, gyapjuszövetek, mosó kelmék, csipkék, diszek, szallagok. Uj modellek: Blousok, kabátok, köppený és Jouponokban. Keztyük és harisnyák, gyermekruhák, kötények ágy és fehérneműekben. Szőnyeg és függöny nagy választékban. Női ruha varrodámban lelegegánsabb costömök és ruhák készülnek, méltányos árban.

CZILLÉR IMRE nagyáruháza.

az összes vállalkozásokat. Ez tévedés. A felezésnél az ügyésének kijelentése szerint nem kell azt banni a váltóadósoknak, hogy egyszerre ki kell fizetni a váltók teljes összegét. Ezeket a váltókat épen úgy lehet prolongálni, mintha más pénzügyesnél lennének elhelyezve, csak a szokásos 10 százaléknál nagyobb töketörlesztést fog követelni a felezőmódozó. Tehát nem tekerik ki a nyakát az adósnak, ha nem tudja rögtön fizetni az egész váltót. A felezés módja különben évekig tart, mert megvárják a legkedvesebb viszonyokat, amikor az ingatlanokat értékesíthetik.

A katonai felmentések revíziója.

A polgármester felhívása.

A felmentések revíziója ügyében kelt 4100-1917. éln. sz. honvédelemügyi m. kir. miniszteri rendelet 4. pontja szerinti a felmentési névjegyzék négy példányban szerkesztendő és a negyedik példány nyilvántartás végett hozzám beérkezendő. A rendelet 13. pontja szerint pedig a kérelmet benyújtók részére a miniszteri határozattal ellátott harmadik példány — amely az érdekeltek értesítésére szolgál és a benyújtók által megőrzendő — kikébszittatják, melynek kézhezvétel után kötelesek a határozatról engem a nyilvántartásba való bejegyzés céljából értesíteni.

Miután pedig a felmentési névjegyzék negyedik példányát még igen sokan nem terjesztették be hozzám, továbbá miután az egyre sürűbben beérkező felmentési határozatról az illetékes hatóságok és vállalatok értesítést em. küldtek, fenthivatolt miniszteri rendeletben foglalt szigorú rendelkezésekre való tekintettel felkértem

1. az összes állami, — törvényhatósági, — községi felekezeti hatóságokat, hivatalokat és intézeteket, azután az: állami üzemeket és vállalatokat, valamint az állami felügyelet alatt álló intézményeket,

2. minden magánüzemet, magánvállalatot pénzügyeszetet, magángyárat, magánüzemzetet, kereskedelmi és ipari vállalatot stb. ahol egynél több felmentett alkalmazott lévén a felmentési névjegyzéket nem hozzám adták be, hogy amennyiben az idézett rendelet előbb említett 4 ik és 13 ik pontjában foglalt megkövetelések elzárás eleget nem tettek, a felmentési névjegyzék negyedik példányát hozzám sürgősen beküldeni, illetve a revíziós felmentési határozatról és az új kérelmek tárgyában is hozott határozatról annak kézhez vétele után engem, illetve Nagyváros tanácsának katonai ügyosztályát saját alkalmazottaik jól felfogott értekezésében írásban szorai értesíteni sziveskedjenek, mert a nyilvántartás esetleges hiányaból az alkalmazottakra súlyos kár és hátrány származik.

Nagyvárad, 1917 június hó 28.

Rimler Károly s. k.
polgármester.

Ikovic Abid Hamdi török imámmal.

Hiveiről, a magyarokról, a török temetőről.

Tegnap három török katonát temettek. A koporsót egy török pap kísérte. A neve: Ikovic Abid ef. ez. és kir. imám.

Felkerestük a fiatal török lelkészt, teljes néven Ikovic Abid Hamdi effendit Sal Ferenc utcai lakásán. Rokonszenves arcú férfi, csak a vonásainak fájdalomosságából kiála külö kiszmet keserűsége érezett, hogy más emberfajával beszélünk.

— En Szarajevóból jöttem Magyarországra, mondja titata és érthető magyarsággal, mikor németül üdvözlöttük. Itt megtanultam magyarul és szeretek is magyarul beszélni. Sok magyar tiszt a jó barátom. Aradon és Temesváron laktam, az utóbbi helyen volt a legnagyobb tevékenységi köröm, a hadtest összes mohamedánjainak lelki ügyeit intéstem Most Bákócsabán, Gyula, Debrecen és Nagyvárad tartoznak az én hatásköröm alá. Jókorra terület, sokat kell utazni s volt rá eset, hogy egy hónapig sem voltam otthon, folyton hiveim után utastam.

Tökéletesen modern ember ez az imám, udvarias, kedves, szíves és jó, gyermek lelkű. Meghatja minden, buzgó és hívő.

— Február óta vagyok Nagyváradon. Aradról jöttem ide s nagyon szeretem ezt a különös várost sok templomtoronyával, élénk életével s van valami törökös a város berendezésében. Tudom, hogy a nagyváradi várhoz sok török emlék fűződik. Háromszázötven hívem van, bosnyák és török katonák s egy kereskedelmi iskolai diák: Jusuf. Fő hatóságom a reis uléma Szarajevóban, (alféle érseki jelleggel), alatta van a militár konf., órnagyi jelleggel. Eddig meghalt 38 mohamedán, akiket a Rulikovszky temetőben külön helyre temettek el.

A török temető szép, fehér-turbános fejfák állanak a sírhantok előtt, amelyeket virágokkal díszítettek be gondos és minket szerető kezek. Pénteken a török katonák kilátogatnak a temetőbe s ott hangosan, buzgón imádkosnak, arccal kelet felé. Ezért, hogy a pontos keletet meghatározhasam, nálam mindig itt van a delezjü.

Állhat egy imaházban tiszteljük, amelyet a járványkórban bocsátott rendelkezésünkre a katonai hatóság. Oda viszem a Koránt.

Szólt és felszól az állványról egy aranyos kötött miniatúr, egy gyönyörű könyvet: a Koránt. Apró török írását csak nagyítóval olvashatja el. Felveszi a nagyító üvegét és olvas pár mondatot: Nagyszerű! A könyvet Ismail hég Gasprinszky Krim városában (Oroszország) Bagosz-szeráj nyomalta s most itt, magyar földön, egy szarajevói imám nekem fölolvast belőle.

— Más városban nincs hely, ahol istentiszteletet tarthassunk, csak Nagyváradon. Régesrég pedig mustáj istentiszteletet

tartani. Végiglátogatom sebesült és beteg hivelmet, most van 350. Mindet ismerem s mind tisztes, csendes ember. A török katonák sokat tud tűrni, de szívesen tessi. Minden török katona tudja miért harcol, tudja, hogy hazájáról van szó, amelyet asét akarnak darabolni, meg akarnak ölni. Nem fog sikerülni. Az egész török világ tudja, hogy jó helyen vagyunk, tudja, hogy veszedelemben a hazá. S azért szereti a magyart, mert bátor derék katona s velünk küzd, ott vannak a magyarok Szíriában és Mesopotámiában.

— En itt jól érzem magam, — fejtette be az imám — szeretem ezt az országot s ezt a várost. Lehetetlen, hogy a török ne szeresse a magyart. Jelentek is erről sokat feliebbvalóimnak Szarajevóban.

— Még egyet, kérdeztük, hivel köszött van-e török asszony?

— Nincs, nem is láttam egyet sem az én területemen.

Az idei mértékhitelítések.

A polgármester felhívása.

A Nagyméltóságú m. kir. Kereskedelemügyi Miniszter ur f. évi május hó 5-én kelt 90002. számú rendeletével az időszakos mértékhitelítések megtartását a folyó évben is elrendelte.

A Nagyváros városában lakó mértékhasználok közül a folyó évben az I. és II. kerületben lakó (Olaszi és Hegyközség) tartoznak mértéktárgyaikat az állami mértékhitelítő hivatal helyiségében (Szászoray-utca 26. sz.) időszakos hitelítésre bemutatni. Felhívom tehát a 95085/1912. számú kereskedelemügyi miniszteri rendelet 33. § a értelmében Nagyváros város I. és II. kerületében lakó mértékhasználokat, hogy a megjelölt állami mértékhitelítő hivatalban az időszakos hitelítés alkalmával mértékeiket hitelítés végett annyival is inkább mutassák be, mivel ellenkező esetben az 1917. évi V. t. c. 32 és 33 § a értelmében ellenük a kihágási eljárás lesz folyamatba téve.

Az időszakos hitelítés folyó évi július hó 4-én veszi kezdetét a következő, a tulajdonosok neveinek betűrendje szerint megállapított sorrendben:

I. kerület Olaszi és Hegyközség részére.

A—B vel kezdődő nevek	július 4-én,
C—D vel	" " " 5-én,
E—F	" " " 6-án,
G	" " " 7-én,
H	" " " 10-én,
I—J	" " " 11-én,
K	" " " 12—13
L	" " " 14-én,
M	" " " 17-én

GLOBUS MŰINTÉZET

előbb Bihar-nyomda részvénytársaság

PAPIRNAGYKERESKEDÉS AUGUSZTUS HÓ 1-ÉN NYILIK MEG.

TELEFON 49.

Kö- és könyvnyomda, vonalzó-intézet, könyvkötészet és üzleti könyvgyár üzemét megkezdte.

Nagyipiac-tér. Kugler ház.

Napközi Otthon a hadiárvaik számára.

A Kath. Nővédő Egyesület legújabb akciója.

Kedden nyitja meg ünnepélyesen a Szent Vince zárda Uri utcai részében a nagyváradai Katholikus Nővédő Egyesület napközi otthonát, ahol 115 kis gyermek, fiú és leány nyer elhelyezést.

A szép eszme, hogy a hadiárvaik, a szegényebb családok spró gyermekei nappal otthont és ellátást kaphassanak, a társadalom minden rétegében megértésre talált. Az Otthon helyiségének kapuja fölött már tábla hirdeti az eszme megvalósulását.

A Katholikus Nővédő Egyesületnek ezt a legújabb akcióját városunkban a legmelegebb rokonszenvvel fogadták és azt az egész társadalom melegen felkarolta. Valóban, nagy és nemes munka az, melyet az intézmény létesítésével és fenntartásával az egyesület magára vállalt. A szünetekben a legszegényebb családok gyermekeinek ad otthont, felügyelet, gondozás alatt tartja, élelemmel ellátja a gyermekeket egész napon át a szünetekben, mikor az iskola gondozása két hónapon át szünetel.

As Otthon vezetését ösv. dr. Személy Kálmánné és Horváth Árpádné vállalták magukra, a kik mellett a felügyeletet a Szent Vince-intézet két apácája látja el. A gyermekek reggel 7 órakor jönnek az Otthonba, átöltöznak az Otthon által adott egyenruhákba (saját ruhájukat így megkímélik), aztán megkezdődik a foglalkozás: egy kis írás, olvasás (hogy az iskolai tudományok feladásba ne menjenek), közügyesség és sok-sok játék.

Délután felváltva fürdés vagy kirándulás; egyik nap a fiúk, másik nap a lányok mehetnek kirándulásra, aztán azután megint szórakozás. Délután tíz óráig, délután ebédet, d. u. uzsonát kapnak a gyermekek; háborusát, egyszerűt, de eleget. Este szép visszaöltöznének saját ruhájukba és hazamennek.

Es a programm így leírva egészen egyszerű, a valóságban azonban — másoda munka volt csak az, hogy idáig eljutott az egyesület! Először is ruhát, illetve legelőször ruha szövetet kellett beszerezni Budapestről. A Szociális Missiótársulat segítségével sikerült, a heza szállításnak ma nem kevésbé nehéz problémáját pedig Mikussay Margit, az egyesület buzgó alelnöke oldotta meg egyszerűen úgy, hogy egyik éjszakai vonattal felutazott Budapestre, átvette a szövetet, a következő éjszakai vonattal pedig hazajött a magával hozta a csomagot.

Itt már a munkára kész hölgyek gárdája várt a szövetekre: a fáradhatatlan buzgóságú Pally Lajosnéval az élén a Kath. Nővédő Egyesület és a Jobbkéz hölgyei tüntetőn rövid idő: alig pár nap alatt elkészítették a rendkívül izléses, csinos egyenruhákat. Pally Lajosné szalója igazi varróműhelyé alakult át, ahol a minden jó ügy érdekében az első közt munkálkodó háziasszonyon kívül dr. Cziffra Kálmánné, Bangha Aurélné, Melnő Lajosné, Szabó Gérané, Hlémusch Frigyesné, Staniszlavszky Adolfoé, Nadányi Károlyné, Farkas Etelka,

Gyarmathy Judit, Hoványi Erseike, Kasinczy Mariska minden napjukat a nagyszerű gondolatnak, a gyermekmentésnek szentelik. Készen is lettek a sok ruhával; ötöt külön Mikussay Margit készített el. A fiúk kék, a lányok rózsaszín ruhát kaptak. Haltenberger Vilmos ingyen vállalta el a ruhák mosását.

Amellett párhuzamosan gyűlte a játékok is. Pally Lajosnéval a Tiszántúlon a gyermekekhez intézett kedves, meleg soraira egész sereg játék gyűlt össze, egy nagy szatartelt meg velük.

Külön kell megemlékeznünk az egyesület alelnökeiről, Eleméry Ferencnével. Ő a fővezér. Intézkedik, levelez, értekezik, telefonál, lelkesít, adományokat gyűjt, biztatja a kétértelműket, agítál, terves — és mikor megvan az eredmény, ki nem fogja a — mások dicséretéből. Munkásságánál, az ügy diadalában vetett hiténél csak reménysége nagyobb; de ezt a aszerénységet is meghaladja munkatársai szeretete a finomlelkű, tapintatos fővezér iránt.

A Napközi Otthon holnap, hétfőn reggel már megkezdí működését; 8 órakor Imrik S. Zoltán tb. kanonok. plébános csendes misét mond, melyen az egyesület működő tagjai vesznek részt.

As ünnepélyes megnyitás kedden d. u. 5 órakor less a Szent Vince zárda Uri utcai részén; az ünnepélyes megnyitó beszédet dr. Vucskics Gyula kanonok tartja. Az ünnepélyre meghívta a Nővédő Egyesület az összes tagokat, a város főhatalmszóit, előkelőségeket és a jótékony egyesületeket, valamint a sajtó képviselőit.

Milyen szerszámgépek jelentendők he?

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala a magy. kir. miniszteriumnak 1741—1917. számú rendelete alapján a következőket hozza az érdekeltek tudomására:

A hadiszükségleti cikkek gyártásának fokozása érdekében a következő gépek bejelentése rendeltetett el:

- a) csoport: esztergapadok, revolverpápok és automaták.
- b) csoport: fűrőgépek, furó és maró művek.
- c) csoport: hossz, haránt és függőleges gyaluk (vésőgépek).
- d) csoport: marógépek.
- e) csoport: csiszoló és köszörülő gépek.
- f) csoport: lezuró gépek és hidegfűrőszerek.

g) csoport: sajtók.
h) csoport: kalapácsok.
Bejelentési kötelezettség kiterjed mindazokra, akik ezen gépeket gyártják, javítják, használatják, bérbeadják, azokkal kereskednek vagy azokat mások számára őrzetben tartják.

Nem kell bejelenteni:
1. amelyek már kizárólag hadicélt szolgálóak,
2. gépgyárak használatában álló gépeket, melyek az 1. §-ban meghatározott gépek előállítására szolgálóak.

As 1—3. §-ok szerint bejelentés alá eső szerszámgepeket az 1917. június hó 30. napján meglévő állapot szerint 1917. július hó 10. napjáig kell bejelenteni.

Bejelentések teljesítésére szolgáló úrlapok a Kereskedelmi és Iparkamarcával kaphatók.

Ki jelen rendelet rendelkezéseit megszegi, kihágást követ el a 6 hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronáig terjedhető pénzbírsággal büntetettik.

A rendelet többi részére kiterítő felvilágosítások Rendőrség, I. em., 18. számú szobájában Darabánth Ferenc rendőrségi irodavezetőnél adhatók.

Nagyvárad, 1917. június 27. én.

Rendőrfőkapitányság.

Mi van hát a Dohány-utcán?

A premontrai rendház ügyébe egy kis humor is vegyűt: a Nagyvárad munkatársai polemikával Smetka L. Odón igazgatóval a az igazgató urnak nálunk közzétett nyilatkozatával szemben fenntartja saját riportját. Ő azt hallotta, hogy Smetka Odón a dohányutcai jezsuitákhoz küldte Szilágyi Dózsa-t. Hát hogy Smetka L. Odón mit mondott, azt ő mégis jobban tudja, mint a Nagyvárad. A Nagyvárad riportereinek is igaza lehet annyiban, hogy mikor ő Budapestről hall, rögtön a Dohány utcába vágyódik a el sem képseli, hogy más templom is lehessen, mint a Dohány utcai. Egy kis hallucináció az egész — a többi tévedés közt ez meg se kottyan. Ha a Nagyvárad tudósítója valamikor felmegy Budapestre, majd nézzen utána, miféle templom áll kedvenc utcájában?

Van komolyabb része is a Nagyvárad dohányutcai cikkének. Azt fogja ránk, hogy bezsereg, ha zsidó botrány volna, majd fujná a Tiszántúli a tüzet. Hát ez közönséges, de öres gyanúsítgatás. Tessék megmondani, mikor bántottunk mi bárkit ok nélkül, csak azért, mert zsidó? Egyetlen egy esetet kérünk! Felszólítjuk a Nagyváradot, mutatson rá egyetlen ilyen esetre, — addig pedig, amíg ilyet talál, próbáljon hasonló türelmet gyakorolni a keresztényekkel szemben, ha nehézsére is esik.

A közönség hangulatára jellemző néhány levél érkezett hozzánk. Egyet közlünk köztük mutatóba. Így szól:

Kedves Szerkesztő ur!

Mélyen felháborít a Nagyvárad újabb írásában. Hiszen mindig tisztában voltunk ezzel a kópönyegforgató, jobbra-balra kacskintó, biztos iránytű nélkül imbolygó lapocskával. De hagyjuk élni. A mi filléreinken tengeti életét, — hogy mihelyet lehet, csipjen és marjon. Mi büszkén és önértetesen valljuk szilárd alapunknak a vallást — abba nem hagyunk kontárokat beleszólni és dirigálni. Aki ezen meggyőződésünket sérti, az nem a mi barátunk, — ellenséget nem tűrhetünk házukban, — a Nagyvárad megmutatta, hogy ő a vallásértéket alapot békebontónak, reakciónak hirdeti. Mi az ellenkezőt valljuk, azért a Nagyváraddal ezennel megszakítunk minden összeköttetést! Felháborodásomban ma visszaküldöm a Nagyváradot a erre szóló felismerésel. Is.

Aláírás.

Talán mégis csak jobb lett volna annak a dolognak szépen békét hagyni.

* Magános urinó a jövő tanévre vidéki urileányokat teljes ellátásra elfogad. Cim a kiadóban.

A nagyváradai postások köszönete Lukács Ödön főjegyzőnek.

4000 korona megtakarítás.

A postás szövetkezet közgyűlése.

Régi, sokat hangosított megállapítás, hogy a hosszú háború legjobban a kismibert, a fixfizetéses hivatalnok osztályt sújtja, amelynek a ránehezülő drágaságot nem áll módjában áthárítani másokra. E szomorú igazság felismerése vezette az egyes hivatalok alkalmazottait, amiképpen külön csoportokba, fogyasztási, beszerzési szövetkezetekbe tömörültek.

Ez a cél vezette a Nagyváradon levő kincstári postahivatalok személyzetét is, amiképpen a nagyváradai postaigazgatósági kerület sok szociális érzéssel megáldott vezetője Siket Traján főigazgató kezdeményezésére 1916 június havában elhatározta, hogy a háborús drágaság könnyebb elviselhetősége érdekében megalakította a Nagyváradai Postaalkalmazottak Beszerzési Szövetkezetét.

A szövetkezet Siket Traján főigazgató elnöke alatt, az ő irányítása mellett azóta a személyzelet számos olyan első rangú életszükségleti cikkhez jutott hozzá, amelyek különben vagy egyáltalában nem, vagy nagyon drágán jutott volna. Nem akarjuk most kiemelni azt az évi szerződést, azt a hozzájáruló gondoskodást, amelylyel Siket Traján főigazgató a szövetkezet létesítésével, annak vezetésével a postás társadalom boldogulását segítette elő, hanem egyszerűen csak utalunk arra az eredményre, amelyet a szövetkezet rövid 7 hónap alatt felmutat. Ez az eredmény minden dícséret nélkül önmaga helyett beszél, ez az eredmény azt mutatja, hogy Siket Traján főigazgató nem csak az állásával járó dísz és méltóságot élveszi, de vesztés nélkül járó munkából fáradságból, nehézségekből derekasan és első-sorban kiveti részét.

A szövetkezet működésének fényes eredménye az ő érdeme, de része van abban az ő munkatársainak: dr. Bolkis Győző titkárnak és Egri Rezső kerületi biztosnak, nem különben Krammer Károly és Soós Jenő főfelügyelőknek és Gólya Béla felügyelőnek, a három nagyváradai kincstári postahivatal vezetőinek is.

A Nagyváradai Postaalkalmazottak Beszerzési Szövetkezte e hó 29-én délután 5 órakor a postaigazgatósági épület tanfolyam termében tartotta meg rendező évi közgyűlést. A gyűlésen Siket Traján főigazgató elnöke alatt jelen voltak többek között: Melcher Károly, Zsidánszky László tanácsosok, Krammer Károly, Soós Jenő főfelügyelők, Kovács Károly, Kovács Kálmán felügyelők, Szabó Gusztáv, Nagy Sándor, Papp István, Molnár Károly tisztek, Goldbring Ferenc, Kertész Dávid szemvizsgálók, Kaján Béla, Lukács Antal, Szilágyi Béla megadellenőrök, Magyary György, Fabián József segédtiszték, Kusnik Sándor, Nagy Sándor altisztek stb. vagyis képviselve volt a postaalkalmazottak minden osztálya.

Siket Traján főigazgató elnökelt az ülésen.

Rövid szavakban üdvözlő a megjelenteket a megállapítja az alapszabály szerinti határozat képtelenségét. Viessapillantást vet az

egy év előtti megalakulásra és váslatosan ismerteti az egyesület célját. A cél: a postás társadalom anyagi helyzetének javítása. A háború nyomozó drágasága kösepette a nagyváradai postások saját erejükre voltak utalva, de nem távolították szem elől a közmondást: segíts magadon, az Isten is megsegít. Idegen, kívülről jövő segítség sehonnan nem érkezett, de a legnagyobb, legértékesebb támogatást a szövetkezet Nagyvárad város vezetőségétől kapta, ahol Lukács Ödön a városi közellátás miniszterü szervezője minden kérést előszékenyen teljesített. Indítványozza azért, hogy a közgyűlés Lukács Ödönnek, Nagyvárad város főjegyzőjének és polgármesterhelyettesének jegyzőkönyvileg fejezze ki hálát és elismerését és köszönetét. De az elismerés és köszönet hangján szól a vasuti üzletvezetőség és az állományi személyzet értékes támogatásáról is.

Az indítványt a közgyűlés egyhangúlag elfogadta.

Dr. Bolkis Győző posta-távirda titkár, mint a szövetkezet ügyvezető igazgatója olvasta el aztán fel az évi jelentést, amely főbb vonásaiban a következő:

Az 1916. év hét utolsó hónapjában a szövetkezet működésének összeforgalma pörög értékekben kifejezve 415836 korona 40 fillért tett ki.

Számosításra került, illetve a tagoknak eladott:

2330 db hákonser, 201 kg. kávé, 57 liter rum, 310 mm. szén, 10011 kg. cukor, 104555 kg. burgonya, 4795 kg. hagyma, 3000 m² tűzifa.

Levágott és szétmért ezeken kívül a szövetkezet 29 db hisztó sertést és szétosztott 8876 korona vegyes árut (tojás, gyufa, zöldség, vaj, turó stb.).

Ezen számadatok fényes bizonyítékát szolgáltatják annak, hogy a vezetőség minden tekintetben azon volt, hogy a szövetkezet tagjainak a nagyban bevásárlás előnyeit biztosítsa a tagokat az elsőrangú életszükségleti cikkekhez kellő időben hozzájuttassa. Közel 40.000 koronára becsülhető azon összeg, amely a fent felsorolt cikkek eladási ára és a mindenkori piaci árak közötti különbözet folytán a tagok zsebében maradt.

Az évi jelentés egyhangú tudomásulvétele után az egyéb elfoglaltsága miatt lemondott Niedermann Antal tanácsos helyettes igazgatósági tagok Melcher Károly tanácsost választották meg.

A közgyűlés végül Melcher Károly tanácsos indítványára határozatilag kimondta, hogy a szövetkezet vezetőségének az elért nagyzerű eredményért, azért a sok fáradságért, amelyet az összes személyzet érdekében kifejtett, az egész testületnek, élőkön Siket Traján főigazgatóval, jegyzőkönyvileg mond köszönetet.

Siket Traján főigazgató a jó szavakkal a megindultságával, amelyet leplezni nem igen sikerül, mondott a megnyilvánult bizalomért és elismerésért köszönetet. Azután rövid záróbeszédében kifejezést adott annak a reményteljes bizakodásnak, hogy a jövőben is sikerülni fog a nehézségeket leküzdeni. Bár nem tudni, mit hoz a jövő, mert hisz szegény ember száadékat boldog Isten bírja,

mégis hiszi, hogy a szövetkezet meg fog felelni céljainak.

A közgyűlés az elnökölő Siket Traján főigazgató lelkes elítélésével és bensőséges ünneplésével ért véget.

Nem lesz teljes vasárnapi munkaszünet.

A kereskedők nem egyeztek meg.

A nagyváradai kereskedők körében mozgalom indult meg, hogy a vasárnapokon egész nap zárva tartják az összes nyitott üzleteket. Egyesek azonban nem fogadták el ezt az egységesítést, amely ezáltal dugába dől.

A szociáldemokraták kérésére ezt az ügyet a kereskedelmi és iparkamara vette a kesébe s tegnap estére értekezésre hívta össze úgy a kereskedő üzlet tulajdonosokat, mint az alkalmazottak különböző szakegyleteit.

Az értekezleten Schwarz Izidor kamarai elnökhelyettes elnökölt s mintegy 150-an vettek részt.

Hogedűs János kereskedő ismertette a mozgalmat s indítványozta, hogy irjanak fel a miniszterhez a teljes vasárnapi munkaszünet elrendeléséért. Majd kifejtette, hogy csak 2 órai üzleteltetésről van szó, mert 10 órákor úgy is be kell zárni. Erre a szünetre szünet van úgy a kereskedőknek, mint az alkalmazottaknak.

Dr. Sarkadi Lajos kamarai titkár oda kéri az indítványt módosítani hogy az értekezlet kérje fel a kamarát, hogy a miniszterhez felterjesztést intézzen.

Dr. Katz Béla a teljes vasárnapi szünet szükségét közgazdasági és jogi szempontból fejtegette s rámutatott, hogy külföldön már ez mindennél megvan. A vallások is követelik a 7 ik napi pihenőt. Ez ellen két ellenvetés van, az egyik gazdasági természetű, hogy a munkások csak vasárnap szerezhetik be szükségletüket, de ez csak azoké. A másik, hogy vannak, akik szombaton zárva tartanak, két nap szünetelésnek, de akik váltásuknak akarnak áldozni, még azt a két óras áldozatot is meghorhatják. Mutasson ebben példát Nagyvárad.

Bruder Jenő Freund Benjamina, Moskovits M., Sterberg I. s még többen azonban azoknak az érdeket állították előtérbe, akik szombaton is látnak előtérbe azt kívánták egyesek, hogy csak azok zárjanak be vasárnap, akik szombaton nyitva tartanak.

Ezzel teljesen a felekezeti szempont nyomult előtérbe a már látszott, hogy nem sikerül az üdvös mozgalom.

Gábor Dzsó „ipari munkás és forradalmi szociálista” kijelentette, hogy ebben a kérdésben az ipari munkások segítenek a kereskedelmi alkalmazottaknak. Hogy szombaton bejár valaki, az teljesen magánügy. Ha önként nem akarják a megegyezést a kereskedők, erre kényszerülve lássanak, s ezt ne provokálják.

Érdekes volt még dr. Agoston Péterné felszólalása, aki a közönység nevében szólott, mint akiknek egyedül kényelmetlen a vasárnapi teljes munkaszünet, mert ha egyöntetűen járnak el, a kereskedőkre nem háram-

ik kár. A közönség mégis belemegy, és látja, hogy éppen a közönség követeli a vasárnapi munkaszünetet. A szombati beszédet ne úgy tekintse, mint az alkalmazottakat adó előnyt. Más országban is megvan ez. A törvénynek meghajlanak, hát hajoljanak meg önként. Más vallásnak is hoznak ilyen áldozatot, az ünnepek megtartásával.

Schwartz Isidor elnök indítványozta, hogy legalább ideiglenesen, a nyári hónapokra fogadják el a vasárnapi szünetet, de ebbe sem mentek bele a így minden eredmény nélkül osztott szót az értékeiket.

A gabonabeszerezés korlátozásának enyhítése.

Az ellenőrző bizottság a tanácshoz.

Már az elmúlt évben nagy elégedetlenséget keltett különösen a városok közönségénél a miniszter rendeletének azon intézkedése, hogy a lakosság egész évi gabonaszükségletét csak azon község, vagy járás területéről szerezhetik be, ahol laknak.

Ez természetesen a legérzékenyebben érintette Nagyváradot és az ezzel hasonló városokat, amelyeknek területén nem terem gabona, legfeljebb annyi, amennyi néhány család részére lenne elég.

Nagyváradon az elmúlt évben alig néhány család jutott gabonához abból ami Schenker Ferenczél, Oláh Ferenczél s még néhány kisebb gazdánál termelt.

A jövő évi gabona ellátásról megjelent rendelet ugyanígy intézkedik.

Továbbá a személyenként megállapított gabonamennyiség a termelőnek havi 12 kiló, a nem termelőnek, tehát a városi közönségnek 7 kiló.

A nagyváradai Kiszélelmezési ügyosztály ellenőzésére kiküldött bizottság legutóbb Székely Sándor táptaláni uradalmi főszámvévő előlétele alatt területi ülésében foglalkozott a miniszteri rendelettel.

A bizottság tagjai kérelmesnek találták az évi szükséglet beszerzésére vonatkozó megszorítást, valamint a fogyasztásra megengedett havi mennyiséget s ezek megváltoztatása tárgyában átiratot intézett a városi tanácshoz.

As átiratból közöljük a következőket:

A bizottság, Nagyvárad város különleges helyzetének szempontjából aggályosnak tartja a rendeletnek a háziszükségletek beszerzésére vonatkozó azon részét, mely a községi területet, avagy a járást jelöli meg beszerzési forrásként, illetve a beszerzés lehetőségét ide korlátozza.

Eltekintve attól, hogy Nagyvárad város a maga területén mit sem termel, a határ pedig csak csekély mennyiségű produktumával számba alig jöhet, a már negyedik éve a közepes átlagon is jóval alul maradt termelési eredmény a járásban is oly minimális, hogy a helyi szükséglet kielégítésére sem elégséges, szükségét látja a bizottság annak, hogy lehetővé tétessék, hogy azok, kik házi szükségleteiket maguk akarják ellátni, ezt legalább Biharvármegye egész területéről szerezhessék be.

A beszerzéshez mérvértéknél a

12 kilogramm gabona, illetve 7 kilogramm lisztmennyiség ép oly kevés, hogy annak aránylagos, legalább a lisztnél 10 kilogrammra való emelése szinte kívánatos.

Tisztelettel kérjük a tek. Tanácsot, mel. töltéses bizottságunk ily irányú kérelme mellett állást foglalva, annak illetékes helyen való érvényre juttatása érdekében a f. évi július havában tartandó rendes törvényhatósági bizottsági közgyűlésen pártoló előterjesztést tenni.

Buday Alajos meghalt.

Nagy részvételt keltett városzerte Buday Alajos polgári iskolai tanár váratlan halála, aki a hó 29-én reggel 6 órakor halt meg a szentségek ajtatos felvétele után élete 41 ik évében. A közszületben állott tanár alig volt beteg s halála annál megdöbbentőbb hatott, mert mindenki erőteljes embernek tartotta.

Buday Alajosnak már két fivére halt el ily korai halállal: Buday Antal kic. ügyész és nemrég dr. Buday József volt derecskei ügyvéd, utóbb közigazgató.

Az elhunyt tanár nemcsak kiváló pedagógus volt, hanem a kösületet is tekintélyes munkára, aktív nyilvános szereplésre mindig közzelkötéssel találkozt. Temetése tegnap délután ment végbe.

A temetésen megjelentek az összes tanári és tanuló testületek, az elhunyt tanítványai nagyszámúval. A temetési szertartást In. a. Zoltán c. kanonok segédlettel végezte, amely után Mikusay József nagyhatású gyászbeszédet tartott az elhunyt felett, a mely után a Székelyházi férfiak, a melyek az elhunyt is buzgó tagja volt, nagyon szép gyászadalokat adott elő, ezután a számos szobrászati koszorúkkal és szalagokkal borított díszes ércokroszt feltekerték a négyes fogasú üreges díszkoszorra és nagyüzemi részvétel közönségtől kísérve az impozáns gyászmenet az olasz temetőbe vonult, ahol a családi sírhelyen végső nyugalomra helyezték az elhunytat.

A negyedik temetést Veislovits Adolf és fia első nagyváradai temetkezési vállalata a megszokott pontossággal és figyelemmel rendezte.

A polgáriiskola tanári testülete mely gyászában értékekre gyűlt össze, melyen Felicidus Lajos igazgató öszin's fájdalomtól megadult hangon emlékezett meg az intézet jeles tanáráról, az egész testület legjobban barátságos, aki sírhelyében gazdag munkásságnak derekán hunyt el. Indítványára a tan. testület elhatározta, hogy az özvegyhez részvétirólat intéz, a ravatalra koszorút helyez, külön gyászjelentést ad ki, felkéri Mikusay József tanárt, hogy a testület nevében bucsutessza az elhunyt jó kártársait és emlékeztet rá, melynek kamataival jó előmenetelt tanulót jutalmaz.

A Biharvármegyei Polgáriiskolai Tanári Kör választmányára előtt Biró Márk elnök méltatta kegyeltes szavakkal az elhunyt jó kártárs érdemeit. Indítványára a választmány fájalmának tolmácsolására az özvegyhez részvétirólat intéz, a temetésen a Tanári Kör testületileg vesz részt és koszorúmagváltás címén az Ádózatosság szobrára egy összegűt ajánl fel.

HIREK

Olvasóinkhoz.

A magyar nemzetet egy három éves világháború próbálta meg, s most ránk szakadt a válság a vörös demokráciának olyan előretörésével, ami aggodalomba ejt egy a vallás, mint a magyarság szempontjából. Ezekben a súlyos időkben nélkülözhetetlen szükség van organumokra, hogy hirdessék a vallás, a hazafiság egyedül állomalkodó erőnek fontosságát. Ezeknek a nagy eszméknek hirdetője a Tiszántúl. A keresztény Magyarország az ideáink s azt akarjuk, hogy hazánk megőrizze keresztény és magyar jellegét.

A kereszténység isteni demokráciája a legigazabb, a legnemesebb demokrácia, mert az emberet alapul, ami nélkül nincs társadalom. Nekünk nincs okunk félni az igazi demokrácia előtérbe jutásától, mert meg vagyunk győződve, hogy ez csak a keresztény jellegű erőtér.

Most, a negyedik kezdetén újra felhívjuk közönségünket ismét támogatására. Oly idők szakadtak ránk, amikor a közügyekkel foglalkozni mindenkinek kötelessége s lapunk mindig híven, részrehajlatlanul tájékoztatja ezekről olvasóit, s mindig olyan irányítást ad, amely méltó az általa képviselt nagy eszmékhez.

* **A király imája az aratás sikeréért.** IV. Károly királyunk azt a kívánságát közölte a hercegprímással, hogy a magyar kath. egyház a mai napon egyesítse imáját az övével a győzelmes békéért és az aratás sikeréért. Magyarországi püspökei rendeletére ma az ország összes templomaiban a lelkesek szentbeszédében hívják fel a hivatást, hogy a mai szentségimádást ajánlják fel a békéért és a jó aratásért, melyekre oly nagy szükségünk van.

* **Szöllőssy Gyula szabadságon.** Az esküdtbíró elnöke: Szöllőssy Gyula tanácselnök hat heti szabadságra Erdélybe utasított. Nehéz, fárasztó esküdtbírói tárgyalásai után megérdemelte ezt a pihenőt.

* **Vasárnap a templomokban.** M. Vasárnap, a székelyegyházban és a plébánia templomokban az isteni tiszteletet a következő sorrendben tartatják: A székelyegyházban reggel 7 órakor szentmise és szentmise, délelőtt 9 órakor ünnepélyes szentmise, délelőtt negyed 12 órakor csendes szentmise; délután 3 órakor vacserny, — a várad olasz plébánia templomban: reggel 7 órakor, 8 órakor szentmise, délelőtt 9 órakor ünnepélyes szentmise és szentbeszéd, délelőtt fél 12 órakor szentmise; délután 3 órakor litánia, este fél 7 órakor szentbeszéd és háborus ájtatosság; — a Szent László templomban: reggel 7 órakor csendes szentmise, 8 órakor predikáció és fél 9 órakor a tanulók miséje, délelőtt 9 órakor szentbeszéd és ünnepi szentmise; 11 órakor szentmise; — délután 3 órakor litánia, este 6 órakor szentbeszéd és háborus ájtatosság; — a várad velencei plébánia templomban: reggel 7 órakor szentmise, reggel 9 órakor ünnepi szentmise és szentbeszéd; este 6 órakor predikáció és háborus ájtatosság. — A Kapucinus atyák templomában: reggel 7 órakor csendes szentmise, délelőtt 10 órakor énekes-

mise, délután 4 órakor litánia és szentbeszéd.

* A házelnökség kérdése Budapestről jelentik: A Ház elnökségének ügyében döntés még nem történt. Tisza és Esterházy hétfőn újból tanácskosn fognak. Politikai körök szerint Polgár Ferenc v. b. t. t. szintén a jelöltek között lesz.

* Andrássy a kormánypártiak egységesítéséért. Budapesti tudósítónk jelenti: Andrássy Gyula a Magyar Hírlap holnapi számában vezércikkét ír, amelyben megjegyzi, hogy nálunk már is el lehet érni az új érdekek szervezkedését és az új pártalakulást. Azon kell lenni, hogy a kormányt támogató pártokból egy demokratikus reformpárt alakuljon. Azon világtörténelmi szükségességgel számol, hogy az egész belpolitikának át kell alakulnia.

* Kürthy káró a termésről. Budapesti tudósítónk jelenti: Kürthy káró a Nap munkatársának kijelentette, hogy a várható termés nem olyan rossz, mint a hogy híresztelik. Egyes helyeken a termés igen kedvezőnek ígérkezik. Bács Bodrogmegyében az idel termés a tavalyit felülmúlja.

* Jánossy Gyula tb. főkapitány. Jánossy Gyula rendőrkapitányt, aki már eddig is főkapitány helyettes volt, dr. Cziffra Kálmán főispán tb. főkapitánynak nevezte ki. Jánossy Gyulát Rimler Károly polgármester is előterjesztette a tiszteletbeli kinevezésre más tiszviselőkkel együtt, azonban az új tb. főkapitány kinevezése előbb megtörtént, mielőtt még az előterjesztés a főispánhoz megérkezett volna. Jánossy Gyulát a tegnapi nap folyamán méltán megérdemelt előléptetésé alalmából számosan üdvözölték. Amint értesülünk a rendőrségen még több tiszteletbeli kinevezés is lesz.

* Bevonulások a törvényeséknél. A királyi törvényszéknél katonai szolgálatra bevonultak: Lenkey Árpád dr., Romváry Tibor dr., Anke Jusztin Leontin dr. törvényszéki jegyzők, Fülöp Miklós dr. és Tóbiás László dr. járásbírói jegyzők, Neszvadba Sándor és Sajóvícs Ignác törvényszéki íródtisztek.

* A Tisza-hézbába költözik a Kaszinó. A Biharmegyei Nemzeti Kaszinó helyiségének kérdése tegnap megoldást nyert. A választmányi ülésen, amelyen Fráter Imre dr. törzserővezető elnökölt és a jegyzőkönyvet Medvigy Ferenc dr. vezette, a kiküldött bizottság hosszas, gondos és körültekintő munkájáról számolt be. Először is a Tisza Kálmán térsi Tisza-palotát bérelték ki a Kaszinó részére, mert ez a hely központon fekszik, nyáron is kellemes, otthonos és elegendő a Kaszinó céljaira. A választmány a javaslatot elfogadta és köszönetet szavazott Fráter Imre dr.-nak fáradságos munkájáért. A Kaszinó jövő év májusában költözik át új és kellemes helyiségeibe.

* A kereskedelmi alkalmazottak a Kereskedelmi és Iparkamarában tegnap este megtartott ankét ügyben ma délután 10 órakor a Munkás Otthonban szervezkedő gyűlést tartanak.

* Katonai kitüntetések. A hivatalos lap közli, hogy a király Sokosics György 37. gy. e. bell. főhadnagyot és Bagoi Mihály 37. gy. e. bell. tart. hadnagyot a katonai érdemkereszt hadlékiérményes 3. osztályával tüntette ki.

* Felelősség az ügyészi állás szervezése ellen. Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága legutóbbi közgyűlésén elfogadta a tanács azon javaslatát, hogy dr. Zilahy Gusztáv állását — elismeréséül annak, hogy már évtizedek óta mint szakdijnok elismeréseméltó buzgalommal működik Nagyvárad város főügyésze mellett — ügyészi állássá szervezzék át. A közgyűlés ezen határozata ellen Weisslovics Gyula törvényhatósági tag felelősséget adott be. A felelősségben Weisslovics Gyula hangsúlyozza, hogy felszámolása nem Zilahy Gusztáv személye ellen irányul, hanem a törvény megkerülését látja a közgyűlési határozatban.

* Új két koronás bankjegy. A pénzügyminiszter rendeletét közli a hivatalos lap, amely szerint az Osztrák Magyar Bank 1917. évi március 1-étől kezdve új 2 koronás bankjegyet ad ki. Az új bankjegy mérete 125x83 mm. fehér velirpapírra nyomva mindkét oldala vörös, a magyar szövegű oldalt két eszményi női fej díszíti, két alsó sarkában vörös alapon fehér „2”-es számmal, felül pedig vörös szalagon fehér betűkkel két korona. A színtén vörös színű német szövegű oldalon a keret elhelyezése ugyan az, mint a magyar oldalon. A kibocsátás július 9-én veszi kezdetét. A régi 2 koronás bankjegyeket becsoréklák, illetve a sérült (hiányzó) bankjegyeket megtérítik.

* Felvétel a premontrai főgimnáziumban. A nagyvárad premontrai főgimnázium I—V. osztályaiba való felvételt folyó évi július hó 2-ik (I. a) b) V.) és július hó 3-án (II. a) b) III. a) b) IV. a) b) hétfőre az igazgatóság mindkét napon 9—12 óráig a főgimnázium Ur-utcai épületének igazgatósági irodájában. A felvételhez minden tanuló az előző évi bizonyítványt és az I. osztályba jövők még anyakönyvi kivonatát (esetleg kereszt levelsiket) hozza el magával. A tanulókat szülei vagy megbizottaik tartoznak elkísérni a felvételhez. A felvétel díja 12 korona, értesítő díj 2 korona, kiráduzási díj 1 korona, összesen 15 korona, e díjakat a felvételnél minden tanuló köteles befizetni, felmentést a fizetés alól senki sem kaphat. Az igazgatóság.

* A Tiszántúli Méhészegylet látogatott ülést tartott, amelyen Niedermann Antal p. és t. tanácsos, igazgató két érdekes méhészeti kérdést adott elő a megjelentek nagy tetszése mellett. Nemes Győző méhésztanár pedig bemutatta a 42-es boconádi méhkezet, amelyet érdeklődéssel szemléltek meg a tagok, akiket a szakszerű előadás elragadt.

* Adományok a Napközi Otthonra. A Kath. Növédő Egyesület Napközi Otthonára újabban a következő adományok folytak be: Kaszóczy Mária 6, Kőszeghy József 35, „Névtelen” Menekülő 105, Váradolasi plebánia 35, dr. Hannig Györgyné 35, okányi Schwarcs Józsefné 35, Sternthal Artúrné Nagyszabolta 35, Hermány Károly és neje 2 hadiárva ellátásáért 70, Szatinszlavcsky Adolfné 40 K. Felismeréseket küldtek eddig: Pallay Lajosné, a Vörös Kereszt, Cziffra Kálmáné, öz. Márkus Lászlóné, Nadányi Károlyné, öz. Szabó Gézné, Krammer Áron, öz. Bangha Aurélné. Ezekfelől sok szebbnél-szebb jutalmat, melyek küldőinek együttesen mond köszönetet az egyesület.

* Kereskedelmi szaktanfolyamot vezet leány, aki a gyors és gépírásban kitűnő képesítést nyert, ezen szakban álláshoz óhajtat jutni, mire nézve szíves megkereséseket kór Máté András nyug. tanítói Szilágyi Dezső u. 21.

* Estüvő a Tiszántúli Árpád bácsiájának a családjában. A Tiszántúli szerkesztőségének hosszú idő óta hűségese, becsületes alkalmazottja: Varga Árpád, akit az egész szerkesztőség bizalmasan csak Árpádnak, Árpád bácsinak szólít. A szerkesztőség lázas munkája sokszor igénybe veszi az ő tisztai munkáját is, és szinte örömmel adjuk tehát most mi is az ő boldogságához a mi őszinte szeretosekívánatainkat. A Tiszántúli Árpád bácsiájának családjában ugyanis esküvő készül, amiről a következő meghívó értesít:

Tisztelettel meghívjuk Mariska és István gyermekeiknek f. évi július hó 1-én a váradvelecei római kath. plebánia templomban d. u. fel 4 órakor tartandó esküvőjére. Nagyvárad, 1917. június hó. Varga Árpád és neje. Szodrai Imre és neje.

* Imrik Kornélia mai hangversenye. Ma délután 4 órakor tartja nagyszabású hangversenyt Imrik Kornélia zongtanárnő nővérd. keivel a Kath. Körbe. A hangverseny egyik főnyomója lesz Bihari Ákos, Bihari Sándor zöművészek közreműködésével, akik a „Haza előtt Rákóc.” című drámát adják elő, melynek szövegét dr. Krüger Aladár írta s zenéjét Balezsnay Antal szerette. Közreműködik Raczó Mihály karnagy is. Imrik Kornélia zongtanárnő ezen a hangversenyen mutatja be azt a nagy hatást, amit tanítványai elértek. Az úda tehetségek egész sokaságával lepi meg a hangverseny közönségét Imrik Kornélia, aki a hangverseny jövedelmét a Kath. Növédő Egyesület gondozta Ladiárvák nevelésére fordítja.

* A Sz. László betegápoló választmányi ülése. A Sz. László koldusápoló és fiúmenedékház egyesület választmánya július 4-én, szerdán d. u. fel 6 órakor ülést tart a Sz. László menházban.

* 80.000 korona folyószámla hitel a nagyvárad postásoknak. Siket Traján posta-távírda főigazgató a postás szövetséget minap tartott közgyűlésén bejelentette, hogy közbenjárására a Központi Takarékpénztár minden fedezet nélkül a szövetségetnek mint erkölcsi testületnek, amelynek megbízhatósága és becsületesége a köztudatban él, 80.000 korona folyószámla hitelt nyújt. E hatalmas összeg a nagyvárad postások téli tüzfával való ellátására szükséges.

* Kényszeregyezségek. Öz. Kaufmann Ignacné és Fia kényszeregyeséget akarnak kötni hiteltelőkkel. A céget Blayer Endre dr. képviseli. Megajánlott 5 százalékos, a tartozás 108820 korona, fedezetlen 88000 korona. Előreláthatólag az egyezséget a bíróság jóváhagyja — Kovács Endre e. d. ben (Tenk) kényszeregyeséget köt. Megajánlott 40 százalékos. A tárgyalást Riedl Gusztáv bíró vezeti.

* A Schwarcs Ferenc féle birtok eladása. A Biharmegyei Takarékpénztár a fennsíkai Schwarcs Ferenc féle 2818 katasztrális holdas fennsíkai — nagytóli — elajtanys birtokot élő és holt felszereléssel együtt Friedl Ignac budapesti lakos földbírótoknak, Schwarcs Ferenc sógorának 3 millió koronáért eladta. A végérvényes szerződés az érdekeltek teljes megelégedésére tegnap megkötött és nagyobb készpénzösszeget lefizetésével egyidejűleg a gazdaságot és a birtokot vevő át is vette. A Biharmegyei Takarékpénztárnak ebben a birtokban és gazdaságban eddig lekötve volt 1.750.000 K nem kamatozott tőkéje ezzel felszabadult, mi naptól kezdve gyümölcsözővé vált, ami

szintén az intézet molilitására és a rászorvosok érté-
kese és jóvredalmosságára is kedvező válto-
zást jelent.

* Temetés. Nagy részvét mellett ment végbe tegnap délelőtt özv. Kenéz Sándor temetése. A Schleich téri gyászház-
nál nagydíszú ravatalon, virágok és pálmák között nyugodott a nemeslelkű urnó. A te-
metésen számosan jelentek meg Nagyvárad
előkelőségei közül. A temetési szertartást
Sulyok István ref. papsres és Czeglédy Lmá-
nuel ref. lelkész végezték. A holttestet Tur-
kavérre szállították, a hol a temetés vasárnap
délután 5 órakor fog végbemenni. Az el-
hunytban Kenéz Sándor kir. törvényszéki
bíró, dr. Kenéz Kálmán főorvos és Kenéz
András mérnök edesanyjukat gyászolják. —
A nagydísz temetést Nagyváradon és Tur-
kavén Vetslovics Adolf és fia elő nagyvá-
radi temetkezési vállalata nagy pontossággal
és elismerésemelő figyelemmel rendezte.

* Ujabb 100 hadiárva vendég.
Kedden délután 5 órakor ismét kereszttől
utazik szás kis bécsi hadiárva, akiket a
nyári szünidőre szives vendéglátásra hívtak
Erdélybe. A kis hadiárverkat a Vörös Ke-
szert urcsónával fogja ellátni és eseten kéri
fel szokot, akik a kicsinyeknek valami
edességét vagy gyümölcsfélét juttatni óhaj-
tású, hogy adományait a nyugvóállo-
másra sziveskedjenek elküldeni.

* Már július hó 26-án tarjuk meg
a közös katonai célokra rendezett jótékony-
célú államsorsjáték húzást. Játékterv szerint
v n 21.146 nyeresmény 625 000 K összegben
készpénzben. Főnyeresmény 200000 K. Sors-
jegyek a 4 koronáért az összes sorsjegy-
elárusító helyeken, adó, posta- és vasuti
hivatalokban stb. kaphatók.

* Eladó Alsó utca 1 sz. alatti s oba-
ajtó és ablakok, 70 □ méter épületről fedél-
pléb, esatorna-kövek, kocsimelől hévér, egy
bicikli.

* intelligens róm kath. vallású közép-
korú urnó, ki a hártárs minden ágában
önálló munkatörrel rendelkezik, megfelelő
állást keres, a hol mint családtag jó bánás
módban részesüljön. Cim a kiadóban.

Ruhák, férfi öltönyök,
felöltők, festése és tisztítása. Füg-
göny, kézimunka, kelengye ne-
mük tisztítása. Fekete festés első-
rendü kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kézműfestő, vegytisztító és gőzmosógyműhelyben
Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14—69.

Legujabb füzöket legolcsóbban
Kesztenbaum Juliskánál
lehet beszerezni

Rákóczi-ut (Korona gyógyszerár mellett)

Leibchenek félárban.

Telefonszám 827.

* Kiadó Rimánóczy-utca 13. számú
házban 4 utcai szoba, 1 udvari szoba, konyha
és mellékhelyiségekből álló lakás, mely
irodahelyiségeknek is alkalmas, folyó évi
augusztus 1-től. Értekezni lehet a Nagyvárad
Takarékpénztárban, Teleki-utca

* Kiadó Rimánóczy-utca 11. sz. ház-
ban bejárattal az Ezredévi emléktér felől is,
a földszinten 1 utcai szoba, 1 előszoba,
1 alkoven és 1 nagy irodahelyiség azonnal.
Ertekezni lehet a Nagyvárad Takarékpénz-
tárban, Teleki utca.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor

Vasárnap délután: Bőregér.
Vasárnap este: Csárdáskirálynő. (Della
Donna Eugénia bucsufellépte.)
Hétfőn: Dolovai nábob leánya. (Virányi
Sándor a Magyar Színház jeles művészeinek
felléptével. Zsoldos Andor és Dóssa István
bucsuja)
Kedden: A kisaszony férje. (Virányi
Sándor a Magyar Színház jeles művészeinek
felléptével.)
Szerdán: A tolvaj. (G. Kertész Ella és
Góth Sándor vendégjátéka.)
Csütörtök: A vengerkák. (Bemutató elő-
adás. G. Kertész Ella és Góth Sándor ven-
dégjátéka.)
Pénteken: A vengerkák. (G. Kertész
Ella és Góth Sándor felléptével.)
Szombat délután: Ripp van Winkle.
Szombat este: A vengerkák. (G. Ker-
tész Ella és Góth Sándor felléptével.)
Vasárnap délután: A császárné.

A csárdáskirálynő tölti be ma este
is a műsort, amikor a címszerepben Della
Donna Eugénia lép fel, aki szombaton este
oly frenetikus hatást keltett művészi éneke
és játékaival.

Góthék. A színházi hótnak valóban
kimagasló eseménye Góth Sándor és neje:
Kertész Ellának a vendégjátéka. A Góth
párt a magy pártban művészetével min-
dig nemcsak örömmel látja a nagyvárad
színpadon a közönség, hanem megértésével
mértelgelni is tudja azt az értéket, amelyet
ennek a megkülönböztetett művészpárnak a
játéka képvisel. Most azonban — mondhatni
— kétszeres az értéke Góthék idej, nagy-
várad vendégzereplésének. A maguk pá-
rtban művészetén kívül Góth Sándor és
neje magukkal hozzák Góth Sándor és Pász-
tor Árpád drámáját, a Vengerkákát. Ez-
nek a drámának két főszerepét Góthné
Kertész Ella és Góth Sándor játsszák. Góth
Sándor és neje a jövő hét szerdáján kez-
dik meg nagyvárad vendégzereplésüket
és ennek során, szerdán este Bera-
stein híres A tolvaj-ban lépnek fel, azután
egész héten végig a Vengerkák írás mű-
során. A Góth-estekre a jegyek elővé-
telben hétfő délutántól kezdve a színházi
penztárnál válthatók.

Zsoldos és Dóssa bucsuja. A
színházunk két közsémet és kedvelt, fiatal
színművészt: Zsoldos Andort és Dóssa Istvánt
hazafias kötelességük arra kényszeríti, hogy
hirtelen elhagyják a társulatot. Ugy Zsol-
dos, mint Dóssa katonának vonulnak be és
hamarosan azok sorába kerülnek, akik fegy-
verrel a kezükben, harctéren védik a hazát.
A két fiatal színművész hétfőn este a Dolovai
nábob leánya előadás keretében bucsúik
hazavonulásuk előtt a Szilgelyi-színház
közönségétől, amely késégtelenül módját
találja annak, hogy Zsoldos Andor és Dóssa
István iránt minél meggyebben tolmácsolja
mélián megérdemelt szeretetét.

URANIA
mozgó-
színház

Vasárnap
A pokol tornácán
dráma 5 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor,
hétköznap 5 órakor kezdődnek.

APOLLO
mozgó-
színház

Vasárnap
Femir Amis
dráma 4 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor,
hétköznap 5 órakor kezdődnek.

VIGADÓ
mozgó-
színház

Vasárnap
Alvilágban
dráma 5 felv.

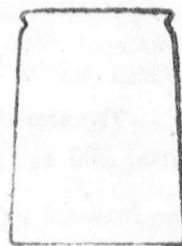
Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor,
hétköznap 5 órakor kezdődnek.

NYILTTÉR.

HETI ÁRJEGYZÉK:

1/10

1

Befőttes és uborkás üvegek
megérkeztek
minden kivitel és nagyságban
Eladás nagyban és kicsinyben.

Vizespohár finom csiszolt üvegből . . . —26
Borospohár finom csiszolt üvegből . . . —32
Söröspohár finom csiszolt üvegből . . . —80
Vizeskansó finom csiszolt üvegből . . . 2—
Borospalack finom csiszolt üvegből . . . 2—
Cukortartó színes finom csiszolt üvegből 2—
Sótartó kristály finom csiszolt üvegből . 2—
Gyümölcsállvány finom csiszolt üvegből 3—
Befőttestál fogóval finom csiszolt üvegből 3—
Vizeskészlet színes finom aranyozással . 5—
Borokészlet színes finom aranyozással . 4—
Söröskészlet színes finom aranyozással . 4—
Liköröskészlet színes finom aranyozással 4—
Tésztákészlet finom majolika színezéssel 5—
Kávékészlet színes finom aranyozással 10—
Teakészlet színes finom aranyozással . 10—
Mocakészlet színes finom aranyozással 10—
Mosdókészlet színes finom diszítéssel . 13—
Ebedőkészlet színes finom aranyozással 40—

Szent Antal szobrok, Mária
szobrok, Szentelt víztartók
minden kivitelben kaphatók.

Megérkeztek

Konyha felszerelési áruk.

Főzőedények.

Táblaüveg. Porcellánárúk.

Répkerepezés művészies

kivitelben. Ablaküvegezés!

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg és porcellán nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.

Telefonszám 372.

Főszerkesztő:

Dr. KRÜGER ALADÁR

Feloldó szerkesztő:

Dr. PAPP KÁROLY

KÖZGAZDASÁG

Vásári árjegyzék

	Árak	Forgalom
Tissta busa	K 41.50	mm.
Rozs	33.50	"
Árpa	33.—	"
Zab	40.—	"
Tengeri	30.—	"
Burgonya	—28	"
Borsó	1.40	"
Lencse	1.40	"
Bab	—80	"
Köleskása	2.00	"

Liszt.

	Árak	Forgalom
Láng	K 1.06	
Zsemlye	—70	
Fehér kenyér	—54	
Barna kenyér	—50	

Takarmányféle.

Széna fuvarral 100 kg.-ként	K 44-50	—
Szalma	—	—
Alom szalma fuvarral 100 kg.-ként	12.16	—
Zsupszalma	—	—
Lucerna v. lóhere	60-80	—

Tüzifa.

Bükk ürkm. fuvarral	K 35	—
Tölgy	35	—
Cser	40	—

Vegyések.

Marhahús I. osztályu	K 9	—
Óbor literje	6	—
Uj bor	4	—
Szilvapálinka literje	10	—
Szesz literje	12-11 50	—
Mész mm.-kint	36	—
Szalonna kg.-ként	9.60	—
Vereshgyma	—70	—
Fokhgyma	5	—
Barnakenyér	—50	—
Szalonna, nyers friss	9.60	—
Köleskása kg.-ként	2	—
Sertésbús	7.40	—
Johbús	5.60	—
Egy liter kóclaj	—50	—

Jóságok. — Szarvasmarhaféle:

	Árak K-ban	Forgalom
II. oszt. jármosókör	4000-6000	20 drb
III. " " " "	2000-4000	510 "
Vágómarha élősuly kilója	4.00-4.20	610 "
Féjtstehén	900-3000	400 "
Vágótehén kg.-ként	3.50-4	320 "
1 éves fistörjü	600-1000	116 "
" " ökörborjú	540-450	260 "
Vörös borjú kg.-ként	3.00-4.50	30 "
Birka és kecske	150-200	156 "
Bárany párja	90-110	120 "
Bivaly ökör	2400-3600	56 "

Lovak:

1 pár kocsiló	K 3000-6000	
1 " " " " I. oszt.	2000-4000	
1 " " " " II. " "	1600-3000	
1 " " " " III. " "	800-2000	
1 drb 1 éves csikó	400-8000	

Forgalom volt 1106.

Sertések élősuly kilója:

Malac párja	K 220-640	
1 éves sertések párja	400-640	
2 " " " " " "	600-1000	
1 drb hasas koca	600-1000	

hízott sertés kilója: 6.80

Falkásertések:

Forgalom sertésekből: Süldő	126 drb	
Hízott 240-300 kgr.	K 6.80	14 "
Félhízott 100-160 " " "	drb 22	6. 28 "
Vegyeskönnyű	8.	40 "
Malscfele	110	"

1 és 2 évesek 310
Tenyészkocák . 46 "

90 kilón feletti hízott sertésenként a vételár páronként 45 kiló élet és 4 százalékos levonása mellett fizetendő.
Országosvásár élénk volt, tartott árak mellett több vétel és eladás történt.

Gazdasági és Iparbank
Részvénytársaság

Nagyvárad, Szent László-tér 2. sz.

Alaptőke: 3,010.000 korona.
Tartalékalap: 600.000 kor.

Elfogad betéteket takarékpénztári könyvecskékre és folyószámlára. — Leszámitol váltókat. — Előleget nyújt értékpapírokra. Kölcsönöket ad telekkönyvezett ingatlanokra rövidebb és hosszabb időre. Valamint törlesztéses jelzálogkölcsönöket is engedélyez.

Bővebb felvilágosítást az intézet nyújt.

Bubla és Társa.

Cégtulajdonos: Bubla József
Sztaroveszky-utca 1.

Minden kapható e fűszer és csemege kereskedésben.
Szalámi, sajt, szalonna,
kitűnő **Málnaszörp,**
Törley pezsgő, valódi
kitűnő **ó-borok.**

Saját termésű bor.

Szappanok. Naponta friss izletes házikenyér. Felvágott fa házhoz szállítva. Élelmi cikkek. Naponta friss vaj, remek lipthói turó.

Telefonszám 11-49.

Mindentféle vidéki megrendeléseket a zonnal szállítunk.
Telephon 92. sz.

Széltől, hidegtől
kifujtvörös arcra és kézre
továbbá szeplő, miteszer
és pattanások ellen

legjobb szer az

Alabástrom Crème,

mert a legtisztább és legjobb anyagokból van összeállítva, minőségre és hatásaira nézve felülmúlja az összes forgalomban levő készítményeket. Kétféle minőség van nappali és esteli használatra.

1 tégely ára 1 kor. 50 fill.

Alabástrom
pipere szappan.

Legtisztább, legfinomabb növényi zsirokból van összeállítva. Teljesen lugmentes, mivel az alabástrom szappan tiszta Lanollinnal van tulzsirosítva, a miért is az arcot nem marja, nem csipi, hanem az arcbőrt üdév, puhává és simává teszi.

1 drb ára 4 korona.

Szeplő elleni

valódi LISZKA-VIZ.

1 üveg ára 2 korona.

Ezen szerek kaphatók:

NÉMETH PÁL

„Arany Kereszt”
gyógyszertárban.Nagyvárad, Szent László-tér.
(Városháza mellett.)

Hasábos és vágott

TÜZIFA

szükségletét a legnagyobb bizalommal csak

JENEI M. CÉGNÉL

szerezheti be

Nagypiac tér, Kugler és Andrányi palota. Telefon 10-13. szám.

Magrendelések pontosan kimérve, kívánatra házhoz szállítatnak.

Telefon 1404. Utcai helyiség

MOCSÁRY SÁNDOR

Épület- és díszmű bádógos, vízvezeték és villanszerelő.

Nagy-Vár, Zöldfa-utcza.
Zöldfa-épület.

Villanymotor, irógépek, kerékpárok, ellenőrző kasszák és gramfonok szakzerű javítása és állandó jókarban tartása. Bronzműves, lakatos és műszerész munkák elfogadtatnak.

Olcsó takarmány!

Lovak, szarvasmarhák etetésére

maláta

kapható

métermázsánsként 6 K-ért.

Moskovits Mór és fia r.-i.-nál
Kolozsvári-utca 62.

Vízvezeték és műbádógos munkákat készít, javításokat jutányosan eszközöl

Fey Rezső örökösei Szent János-u. 22.
Telefon 532.**Nagyvárad legszebb kirándulóhelye**
Szent László Püspök Gyógy-Fürdő

Nagyvárad mellett

Fürdőtзем teljes!

Kénes hévíz források természetes forrása 42°C kénes hőforrását már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény, csusz, csontbajok, női betegségek és más fájdalmas betegségek ellen. 500 holdas fenyőerdő közepén a virágos park mellett. — Villanyvillágítás az egész telepen és az összes szobákban. Nagyszobában nyári uszoda 26°C folyton befolyó forróvízzel, uszástankó, napfürdő, homokkúria. Földismertetőt küld az igazgatóság.

Komzsik Alajos,
a fürdő bérlője.**FATALPU CIPŐGYÁR****HAAS LIPÓT,**

Fatalpu cipők:

25-28, 29-35, 36-39, 40-46.

Borju bőr 13-40, 15-80, 18-10, 22-20.
Ia Hasított bőr 15-80, 18-70, 20-50, 25-70.
Lóbox és tehénbox 17-—, 20-50, 22-80, 27-50

Fatalpu szandálok:

24-25, 26-28, 29-31, 32-35,

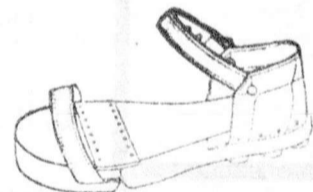
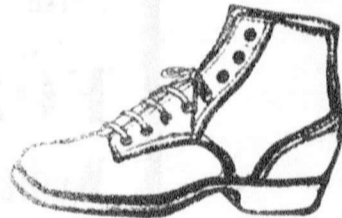
4-—, 4-10, 4-40, 4-90,

36-37, 38-40, 41-43, 44-46,

5-—, 5-50, 6-—, 6-10.

Lábujjszij oldalszegés nélkül törvényileg védett megerősítéssel.

Gyárak, bányák, mezőgazdaságok, gyermekmenhelyek, intézetek és egyesületek engedményben részesülnek.

Nagyvárad, Rákóczi-ut 5. sz. Telefonszám 4-63.

Viszketeg izzadás napégés bőrhámlás rüh és sömör bőrbaj, fekély daganat és sebek

ellen biztos és gyors hatású szer a

BORÓKA-KENŐCS

Nem piszkít és teljesen szagtalan.

Kis tégely 3 K, nagy tégely 5 K, családi tégely 9 K. Hozzávaló borókaszáppan 4 korona.

Készíti: Gerő Sándor gyógyszerész, Nagykőrös. 132.

Nagyváradon kapható:

NÉMETH PÁL gyógyszerésztárában
Szent László-tér. (Városháza mellett)**IZSÁK LIDIA****Elsőrendű
tűzszalon****NAGYVÁRAD,**
Nagy Sándor-u. 1.
Park-szálloda épületében.
Interurbán telefon:
11-53 szám.

A Szigligeti színház művésznőinek egyedi tűzszál litója. Tisztítókat és átalakítókat elvállalunk. Fűzők mérték után a legövidebb idő alatt elkészítetnek.

Ő csász. és Apost. kir. Felségének

legfelső felhatalmazása folytán

32. CSÁSZ. KIR. ÁLLAMSORSJÁTÉK

közös katonai jótékonycélokra.

Ezen sorsjáték 21.146 készpénz nyereményt tartalmaz, 625.000 kor. összértékben.

A főnyeremény 200.000 korona.

A húzás 1917. július 28-én nyilvánosan fog megtartatni.

Egy sorsjegy ára 4 korona.

Sorsjegyek Wienben a jótékonyági sorsjátékok osztályánál, III. ker., Vorderer Zollamtsstrasse 5. sz. a. a. m. kir. lottójövedéki igazgatásnál Budapest, IX. Vámpalota, továbbá a lottógyűjtődékben, dohány-
tözsdekben, adó-, posta- és távirtdabivataloknál, vasuti állomásokon és váltóüzletekben stb. kaphatók.
Jáérteltek sorsjegy vévké részére ingyen adatnak ki. A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. államsorsjátékok vezérigazgatóságától.
(jótékonyági sorsjátékok osztálya.)

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

A telep telefonja 614.

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 614.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos

FŐZŐEDÉNYEK,

Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhoz szállítatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeltes szolgálat.

Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kaphatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

Főszerelő telefonja
55.

Főszerelőtelefonja
55.

Betűszedőtanulónak
fiu és berakó tanulónak
leány fizetéssel
felvétetik

a Szent László-nyomda R.-t.-nál.

Merza Kálmán

nyerges és szijgyártó Nagyvárad,
Rákóczi-ut 19. szám.

Telefon: 3-65 Telefon: 3-65

Tiszti nyereg és szijazat, kocsizó és ígás szerszámok, kocsifülés, lábvédők és szerszámok raktára.

VIZMENTES

vaggon- és szénatakaró ponyvák
mérsékelt áron kölesön adatnak

Faludi és Elek cégnél

Nagyvárad, Kossuth Lajos-u. 16.
Telefonszám 14-86.

Főtelep: Budapest, Nagykorona utca 22
Sügönyeim: S e g e l, Budapest.

Használt és új zsákot nagyban
és kicsiben veszünk, legmagasabb
árban.

Olcsón vállalok!

kőműves, ács és eserepező munkát,
ugy helyben mint vidéken.

Staharóczky József
Damjanich utca 16. sz.

Vas és rézággyak

afrikai és lószőrmatracok,
amerikai és sudrony-
ágybetétek: összehajtos
ágyak eredeti gyári áron
kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon szám: 558

Vízvezeték-utcán szép kilátással
egy családnak való ház eladó.

Felvilágosítást ad:

Dr. Imrik Gusztáv ügyvéd

Sal Ferenc-u. 15. Telefon 416.

ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyvárad, Bémer-tér.

Befizetett részvénytőke
1000,000 korona.

Elfogad takarékbetétet
könyvecskékre és
folyószámlára s azt elő-
nyösen kamatoztatja.
Leszámitol váltókat.
Engedélyez előnyös felté-
telek mellett jelzálog-
kölcsonöket törleszté-
sekre. Előleget ad érték-
papirokra.

A Rákóczi-ut legforgalmasabb
részén

emeletes ház eladó.

Felvilágosítást ad:

Dr. Imrik Gusztáv ügyvéd

Sal Ferenc-u. 15. Telefon 416.